Nieuws Bed-bad-brood

Gemeente Groningen kiest zijde van uitgeprocedeerden in strijd met Rijk over bed-bad-broodopvang

Groningen De gemeente Groningen schaart zich in de strijd om de bed-bad-broodopvang aan de zijde van uitgeprocedeerde asielzoekers en hun advocaat Pim Fischer. Daarmee komt de gemeente in de rechtszaal tegenover het Rijk te staan.



Advocaat Pim Fischer voert namens bewoners van de bed-bad-broodopvang procedures tegen het stopzetten van de regeling. © Foto: Marcel Jurian de Jong

Arlene Gelderblom

Vandaag, 12:21

Luisteren Artikel delen

Zaal 14 van de rechtbank in Groningen vult zich met toga's. Tussen de advocaten zitten ook de mensen om wie de zaak draait: tientallen bewoners van de Groningse bed-bad-broodopvang.

ADVERTENTIE



Klik voor het hele verhaal

Het kabinet stopte onder voormalig minister Marjolein Faber met de financiering van de Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV). Sinds 1 januari 2025 betaalt de gemeente Groningen de opvang, die wordt uitgevoerd door hulporganisatie Inlia.

„We springen bij om noodsituaties te voorkomen", zegt de advocaat van de gemeente. „Maar daarmee is de kous nog niet af."

Niet alleen advocaat Pim Fischer uit Assen, die tientallen cliënten bijstaat, en advocaten van Inlia stonden tegenover de landsadvocaat namens het ministerie van Asiel en Migratie. Ook de gemeente Groningen schaarde zich donderdag aan hun zijde.

„Wij vinden dat het Rijk en gemeenten een gedeelde verantwoordelijkheid hebben voor de opvang en begeleiding van ongedocumenteerde vreemdelingen", aldus de gemeente.

Met deelname aan de zaak wil Groningen bijdragen aan „een principiële uitspraak over de verdeling van verantwoordelijkheden”. De onderliggende vragen: had het Rijk deze opvang stop mogen zetten? En wie betaalt de rekening in Groningen?



Een kamer in de opvang van Inlia voor uitgeprocedeerde vreemdelingen. © Foto: Jaspar Moulijn

Wie is verantwoordelijk?

Fischer is blij dat de gemeente Groningen zich bij de zaak heeft gevoegd. „Het is heel belangrijk dat de gemeente Groningen hier zit. Dit is geen buitenstaander, maar een partij die rechtstreeks met de gevolgen wordt geconfronteerd.”

De discussie gaat terug naar het begin van de bed-bad-broodopvang. Die werd in 2019 gestart als een gezamenlijke proef van het Rijk en vijf gemeenten, waaronder Groningen. Volgens het Rijk was het een tijdelijke pilot en kunnen pilots nu eenmaal beëindigd worden.

> ***Als iemand dreigt te verdrinken, vraag je niet eerst naar zijn papieren.***
>
> **Pim Fischer**

Fischer bestrijdt dat. Volgens hem verdwijnt de verantwoordelijkheid van de overheid niet zodra een pilot afloopt.

„Als je in nood bent, heb je aanspraak op hulp van de overheid. Dat geldt voor iedereen, met of zonder verblijfsvergunning. Als iemand dreigt te verdrinken, vraag je niet eerst naar zijn papieren. Dan help je die persoon."

Hij verwijst daarbij naar artikel 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 4 van het Europees Handvest. Die verplichten de overheid volgens hem te voorkomen dat kwetsbare mensen zonder opvang, voedsel of andere basisvoorzieningen op straat belanden.

Bestaat er een alternatief?

Het Rijk ziet dat anders. Volgens de landsadvocaat is er nog altijd een vangnet voor mensen zonder verblijfsrecht en zijn er voldoende alternatieven beschikbaar. Daarom zou er geen sprake van een schending van fundamentele rechten.

„Maar aan deze mensen is geen enkel alternatief aangeboden", zegt Fischer tijdens de zitting.

De landsadvocaat schudt zijn hoofd.

„Dat klopt niet", reageert hij. „Deze mensen werden maanden van tevoren geïnformeerd en hadden verschillende mogelijkheden. Zij hadden contact kunnen opnemen met de Dienst Terugkeer en Vertrek om hun terugkeer te regelen. Ook hadden ze onderdak kunnen krijgen in de vrijheidsbeperkende locatie in Ter Apel."

De rechter vraagt daarop door. Hadden daar wel honderden mensen terecht gekund?

„Dat weten we niet, die verzoeken hebben we niet gehad. Maar dat is te organiseren."

De kern van het probleem, betoogt de landsadvocaat, ligt ergens anders. „Deze mensen kiezen er zelf voor om niet naar de vrijheidsbeperkende locatie te gaan en niet terug te keren. Dan hebben wij ook geen verplichting om voor hen te zorgen."

In de zaal klinkt gemompel. De advocaat van Inlia benadrukt dat het gaat om een groep kwetsbare mensen die vaak geen mogelijkheid hebben om terug te keren en zonder alternatieve opvang op straat dreigen te belanden. Daarmee kunnen zij volgens hem onder de ondergrens van een menswaardig bestaan terechtkomen.

Landelijke gevolgen

Een uitspraak laat nog op zich wachten. Tijdens de zitting zette de rechtbank vooral de standpunten van alle partijen op een rij. Ook moet nog worden beslist of de gemeente

Groningen officieel aan de procedure mag deelnemen.

De Groningse zaak staat niet op zichzelf. Sinds voormalig minister Faber in 2024 besloot te stoppen met de LVV, voert Fischer vergelijkbare procedures door het hele land. In Utrecht, Rotterdam en Amsterdam kreeg hij eerder gelijk van de rechter.

Volgende week behandelt de Raad van State de hoger beroepen in de zaken uit Amsterdam en Rotterdam. Die uitspraak kan richtinggevend zijn voor de Groningse zaak én voor de toekomst van de bed-bad-broodopvang in heel Nederland.

Lees ook:

Tientallen kerken willen statushouders opvangen, ook in het Noorden. John van Tilborg van Actie Onderdak: 'We hadden niet verwacht dat het zo hard zou gaan'



Lees ook:

Tientallen kerken willen statushouders opvangen, ook in het Noorden. John van Tilborg van Actie Onderdak: 'We hadden niet verwacht dat het zo hard zou gaan'



Groningen | Asiel en migratie

Fout gezien? Laat het ons hier weten